

Jazyková kultura a komunikativní dovednosti – jaro 2011
Témata k řečnickému vystoupení

1. Děkujeme, odcházíme. Spravedlivý požadavek, nebo vydírání?

Zvolili čeští lékaři k prosazení svých mzdových požadavků přiměřený způsob? (heslo „Náš exodus, váš exitus) A zvolili si v situaci, kdy se stát snaží ušetřit, kde může, vůbec vhodnou dobu? Jsou jedinou profesí, která je u nás nedostatečně oceněna?

2. Konec vzdělanosti v Čechách?

Vláda navrhuje narovnání DPH a její zvýšení na 20% (k 13.3. 2011 se objevil mírnější návrh nárůstu nejprve na 14% a později na 17,5%), což se projeví i zdražením knih. Především mezi knihkupci a vydavateli se objevují hlasy, že si lidé přestanou knihy kupovat a že hlavně mladí lidé přestanou číst a vzdělanost poklesne. Je toto nebezpečí reálné? Nebo si jen lidé spjatí s vydáváním a prodejem knih hájí svoje podnikání, které je přese všechny obtíže stále výnosné? (Množství vydávaných knih rok od roku roste.)

3. Výhodné místo, nebo spravedlivá odměna?

Teprve 30letá vrchní ředitelka kabinetu ministra školství Jana Machálková dostala krátce po svém nástupu stotisícovou mzdu. Měla to být odměna za to, že zabránila únikům stamiliónů, které měly být na ministerstvu školství neúčelně utraceny. Je skutečně práce nové ministry podřízené, která ani nemá vysokoškolské vzdělání, natolik kvalitní? A je Machálková dostatečně kvalifikovaná pro zastávání této významné funkce? Je možné, že pochybnosti o této Dobešově podřízené jsou vyvolávány a medializovány lidmi z prostředí ministerstva školství, kteří jejími nekompromisními zásahy přišli o vysoké příjmy. Třeba tato společnost jen není zvyklá na to, když je výrazně nadprůměrně kvalitní práce nadprůměrně oceněna. Viz http://zpravy.idnes.cz/dostala-jsem-sto-tisic-usetrila-miliony-haji-premii-sefka-dobesova-kabinetu-17u-/domaci.asp?c=A110215_125211_domaci_jw

4. Proč naše ženy nechtějí mít děti? Jsou sobecké, nebo prozíravé?

Porodnost v České republice i v dalších evropských zemích je tak nízká, že nezaručuje prostou reprodukci obyvatelstva. Populace stárne. Zvyšuje se zastoupení emigrantů a jejich potomků, kteří nevyznávají evropské hodnoty a žijí podle svých náboženských i jiných zvyklostí, aniž by se začlenili do naší společnosti. Podle některých názorů tuto situaci způsobili Evropané sami, a to především ctižádostivé ženy, svojí sobeckostí a neochotou obětovat vlastní kariéru, zábavu a finanční prostředky. Kdyby se ženy soustředily na založení rodiny a výchovu dětí, mohla být situace jiná. Podle jiných hlasů je pokles porodnosti projevem zodpovědnosti mladých lidí, kteří nechtějí mít děti do doby, dokud je nedokáží uživit. Mít děti je v současných podmínkách tak drahé, že si to mnoho lidí nemůže dovolit nebo mají jen jedno dítě. A existuje vůbec společenská povinnost „mít dítě“ a „zachovat tuto civilizaci“?

Zajímavý příspěvek, který naznačuje, že země s vysokou porodností (Francie) umějí matkám nabídnout příznivější podmínky pro možnost kariéry i s více dětmi než země s nízkou porodností (Česká republika, Německo, Itálie), je zde <http://www.rodina.cz/clanek8266.htm>

5. **Budoucnost školství je černá. Budoucnost vzdělávání je skvělá.**

Přednáška Ondřeje Šteffla:

Svět se mění nesrovnatelně rychleji než před 100 lety. Nevíme, co bude za 5 let. Je velmi pravděpodobné, že to, co se děti dnes učí ve škole, nebudou ve své dospělosti potřebovat a používat. Potřebovaly by si vypěstovat:

- schopnost samostatně se učit nové věci po celý svůj život
- umět zvládat změnu – intelektuálně, emocionálně
- umět pracovat s emocemi – svými i cizími
- umět komunikovat, spolupracovat, učit, vychovávat
- umět řešit problémy
- být empatičtí, tvořiví, umět inspirovat druhé

To naše školy nenabízejí. Jsou konzervativními institucemi, fungují na principech z 18. století. Asi je nelze reformovat. Naše děti budou už pro své děti hledat vzdělání jinde než ve škole. Vznikne paralelní vzdělávání, kam budou lidé chodit dobrovolně a platit si za to.

Přednáška zde: http://www.tedxprague.cz/?page_id=3325

Rozhovor s Ondřejem Štefflem zde: http://aktualne.centrum.cz/veda/clank_phtml?id=683486
A jak vidíte budoucnost školství vy?

6. **Sčítání obyvatelstva.**

Poslední sčítání lidu u nás proběhlo v roce 2001. Po 10 letech stát znovu obětoval nemalé finanční prostředky k zopakování této akce. Sčítání má stát kolem 2,5 miliardy korun. Je to vhodná investice v době, kdy je stát zadlužený, platy klesají a úspory se hledají ve všech resortech? Jaké nové, užitečné informace, které už úřady nemají k dispozici z jiných zdrojů, může tato akce přinést? Je tou informací např. fakt, zda máme v bytě toaletu a zda je splachovací nebo jakým způsobem jsou vytápěny domy? Jaké jsou záruky, že se se získanými informacemi nebude obchodovat a že se nedostanou do rukou soukromým firmám? Odpovědným úřadům se zřejmě nepodařilo většinu občanů přesvědčit o smysluplnosti sčítání, významnou roli v „přesvědčování“ hrála pohružka sankcí desetitisícové pokuty v případě, že občan nebude spolupracovat a odmítne údaje poskytnout. Je to ta správná strategie, jak lidi pro sčítání získat? Jak to ke spolupráci motivovalo vás osobně? Zúčastnili jste se s chutí?

K tématu viz např. tento blog s velkým čtenářským ohlasem
<http://okamura.blog.idnes.cz/c/184268/Scitani-lidu-Miliardy-v-trapu.html#t2>

7. **A s Vaškem at' se nebaví!**

Učitelky v mateřských školách docela dobře rozumějí rodičům, kteří chtějí umístit své nově příchodící dítě do třídy, kde už má kamaráda. Ovšem čas od času se setkají i s žádostí opačnou - aby se jejich potomek s konkrétním dítětem nestýkal. Má učitelka přemýšlet o opodstatněnosti takového přání, nebo rovnou odmítnout? Důvodem takového přání mohou být sousedské nebo příbuzenské spory mezi rodiči dětí. V tom případě jistě není v mateřské školce místo pro podporu a rozšiřování takového nepřátelství. Co však dělat v situaci, kdy jedno dítě soustavně bezdůvodně útočí na jiné děti – nebo se zaměří na jedno dítě a to se z toho důvodu trvale ve školce cítí špatně? Není tehdy na místě zasáhnout?

Doporučuji článek na toto téma i diskusi pod ním zde <http://www.rodina.cz/clanek8129.htm>

8. Děkujete publiku za pozornost? A proč?

Učitelka rétoriky a autorka knih na toto téma Alena Špačková publiku neděkuje. Má k tomu své důvody:

„Jen se se mnou, prosím, na chvíli zamyslete nad situací: Lidé si vás přišli poslechnout. Vy jste jim přišel předat poselství. Oni pozorně poslouchají. Vy s plným zaujetím sdělujete užitečné myšlenky, přesvědčujete. Je to vyvážená transakce, publikum za své peníze dostává cenné podněty (...) Oba tábory mají pocit smysluplnosti (...) Vidím to jaké férový vztah fifty-fifty. Proč byste tedy po skončení projevu měl děkovat za to, že vás vůbec poslouchali?! To není slušnost, jak se možná domníváte, ale podřízené jednání, servilnost, kterou degradujete sám sebe, protože tím dáváte najevo 'jsem si vědom že jsem tady jen neuspořádaně blábolil a vy jste zbytečně ztratili čas.' (...)

Když slyším řečníka, jak uzavírá projev výše zmíněným děkováním, bezděčně mi naskakuje asociace s indiánskými náčelníky, kteří končili sloganem 'Howg – domluvil jsem.' Myslím, že ze stejného důvodu říká dnes bílý český řečník svoje 'děkuji za pozornost'.

Jak to mohu tvrdit s takovou jistotou? Vždyť se někdy na ty řečníky podívejte. Hledí vám při té své větě do očí? Ne! Co to tedy znamená? Že to nemyslí vážně, protože pravdu vám říká neverbální kanál (...)

Alena Špačková, *Moderní rétorika*, 3. doplněné vydání, Grada, Praha 2009, s. 116-117.

Souhlasíte s Alenou Špačkovou? Má v něčem pravdu? Nebo byste našli důvody, proč publiku na závěr svého vystoupení poděkovat?